

Idéprogram

*för Svenska Freds- och Skiljedomsföreningen
antaget på kongressen 2010*

Inledning

Svenska Freds- och Skiljedomsföreningen är en religiöst och partipolitiskt oberoende organisation som arbetar för att avskaffa alla krig och krigsförberedelser och att skapa förutsättningar för en hållbar fred.

Svenska Freds ser det som sin uppgift att utveckla och sprida kunskap om orsaker till väpnade konflikter och upprustning. Svenska Freds ska också verka politiskt för en omläggning av säkerhetspolitiken i en riktning som gynnar fred och nedrustning i Sverige och världen. Föreningen ska verka för att stimulera människors intresse och engagemang för fredsfrågor och för en allsidig freds- och säkerhetspolitisk debatt i samhället.

Vi tror att varaktig och hållbar fred bäst kan åstadkommas utan användning av väpnat våld och vi utgår ifrån att människor kan och vill leva i fred. Vi är övertygade om att en värld utan krig är möjlig.

Hållbar fred

Traditionellt har säkerhetspolitiken främst byggts på militär styrka och avskräckning. Historien visar emellertid en rad exempel på stater och grupper som lyckats etablera hållbart fredliga relationer sinsemellan utan att förlita sig på militär makt.

Hållbar fred är en relation mellan två eller flera stater eller grupper som kännetecknas av frånvaro av militär upprustning och krigsförberedelser. När hållbar fred råder har parterna en gemensam övertygelse om att en väpnad konflikt dem emellan är uteslutet och att framtida konflikter kommer att kunna lösas genom samarbete på fredlig väg.

Idag finns stora områden som präglas av sådan hållbar fred, främst i den industrialiserade delen av världen. Men även i många andra områden tas steg mot nedrustning, samarbete och utveckling som på sikt kan leda till hållbart fredliga relationer stater och grupper emellan.

Svenska Freds arbetar för att aktivt främja de faktorer som bidrar till framväxten av hållbar fred. Till dessa faktorer hör bland annat demokratisering och respekt för mänskliga rättigheter, internationellt samarbete, utvecklade metoder för konflikthantering, en stark internationell rättsordning och nedrustning.

Fattigdom, miljöförstöring, uttömda naturresurser och stora ekonomiska klyftor inom stater och regioner bidrar också till konflikter och hindrar framväxt av hållbart fredliga relationer. Fattigdom undergräver även en demokratisk utveckling. Svenska Freds stöder därför insatser som kan leda till en ekologiskt hållbar utveckling och förbättrade levnadsvillkor för världens fattiga.

Demokrati och mänskliga rättigheter

Erfarenheterna från den tid som moderna demokratier funnits visar att stater med demokratiskt styrelseskick sällan eller aldrig går i väpnad konflikt med varandra. De respekterar också de egna medborgarnas grundläggande behov och mänskliga rättigheter i mycket högre grad än diktaturer. En fortsatt demokratisk utveckling i världen är därför ett viktigt fredspolitiskt mål.

Det finns dock stabila demokratier som ger stöd till diktaturer, kränker folkrätten, upprätthåller handelsstrukturer som missgynnar fattigare stater och som motverkar en fredlig utveckling genom omfattande vapenexport. I demokratier är det emellertid möjligt att kritisera och försöka förändra sådana missförhållanden. Svenska Freds vill uppmärksamma och motverka de handlingar från demokratiska staters sida som kan leda till en negativ utveckling i andra delar av världen.

Intolerans och segregation mellan olika grupper utgör en källa till konflikter och på sikt ett hot mot demokrati och fred. Svenska Freds tar klart och tydligt ställning för ett öppet samhälle som ger utrymme för människor med olika bakgrund och verkar på olika sätt för ökad respekt mellan grupper. Ett öppet, mångkulturellt samhälle måste vila på ett starkt fundament av demokratiska värderingar och respekt för varje individs mänskliga rättigheter.

Säkerhetspolitik och konflikthantering har dominerats av män. Detta har i många fall resulterat i felaktiga analyser och i att kvinnors behov, kunskap och erfarenheter marginaliserats. Svenska Freds anser att kvinnor måste inkluderas i fredsbyggande arbete eftersom män och kvinnor påverkas olika av väpnade konflikter. För en hållbar fred krävs att dagens ojämlika strukturer ifrågasätts och förändras. Svenska Freds anser därför att jämställdhet är ett viktigt mål, inte bara i egenskap av grundläggande demokratisk princip utan också som en fredsfrämjande faktor.

Väpnade konflikter och vapenhandel är viktiga orsaker till att människor drivs på flykt och Svenska Freds värnar därför om rätten för människor att söka skydd i vårt land.

Svenska Freds värnar också om rätten att vägra bära vapen och rätten att vägra delta i väpnad konflikt.

Fredlig konflikthantering

Svenska Freds arbetar för att främja ett ökat internationellt engagemang för konflikthantering. Vi förespråkar också en utveckling av de många civila insatser som görs både av stater och icke-statliga organisationer. Fredliga konflikthanteringsmetoder och ickevåld spelar här en central roll.

I första hand måste målet vara att på ett tidigt stadium förebygga att konflikter leder till våld och väpnad konflikt, genom till exempel medling, fattigdomsbekämpning, nedrustning stöd

till demokratiutveckling, internationella observatörer och ekonomiskt bistånd. Även under akuta konflikter måste fredliga metoder prioriteras.

Efter väpnade konflikter krävs ett omfattande internationellt stöd till insatser som syftar till att bygga hållbar och varaktig fred i krisdrabbade samhällen, detta för att hindra att stridigheter åter igen blossar upp. Exempel på sådana fredsbyggande insatser är stöd till upprättande av demokratiska institutioner och ett fungerande rättsväsende, genomförande av demokratiska val, återuppbyggnad och försoningsprocesser.

Erfarenheterna av de regioner som idag präglas av hållbar fred är att olika former av politiskt och ekonomiskt samarbete spelat en positiv roll för den fredliga utvecklingen. Svenska Freds verkar för att regionala och internationella samarbetsorganisationer får en fredlig, demokratisk och öppen prägel och motsätter sig utvecklingen av militariserade eller odemokratiska samarbetsorganisationer.

Internationell rätt

En stark och trovärdig internationell rättsordning minskar behovet av nationella rustningar och bidrar därmed till att göra världen säkrare. Grunden till en sådan rättsordning står att finna i FN-stadgans folkrätt och internationella domstolar.

Svenska Freds verkar för ett säkerhetsbegrepp där fokus ligger på mänsklig säkerhet och inte enbart nationell säkerhet. Nationell säkerhet fokuserar på att försvara staten från utländsk aggression, medan mänsklig säkerhet handlar om att skydda individer och befolkningar från politiskt våld.

En stark internationell rättsordning kräver en stark och fungerande världsorganisation. Svenska Freds verkar därför för ett effektivare och demokratiserat FN som agerar kraftfullt för att förebygga väpnade konflikter och för att upprätthålla fred och säkerhet.

Nedrustning

Militär upprustning är i sig en starkt bidragande orsak till konflikter, och till att konflikter tar ett våldsamt och destruktivt förlopp. Omvänt har nedrustning i många fall varit ett viktigt inslag i de processer som lett till hållbar fred mellan stater. Därför arbetar Svenska Freds för en radikal svensk och global nedrustning, och för att resurser som idag förslösas på militär upprustning omfördelas till insatser som kan förebygga väpnade konflikter.

Den internationella vapenhandeln är en viktig drivkraft bakom militära upprustningar, och bidrar därmed till väpnade konflikter. Svenska Freds vill avveckla den svenska och internationella vapenhandeln. Vi kräver ett omedelbart stopp för all vapenförsäljning till krigförande stater, konfliktområden, diktaturer och till stater som grovt kränker mänskliga rättigheter. Föreningen verkar också för en skärpt lagstiftning och hårdare kontroll av vapenhandeln både nationellt och internationellt.

Så länge stormakter och försvarsallianser bygger sin säkerhetspolitik på kärnvapenavskräckning hotas mänskligheten av en total förödelse. Svenska Freds kräver därför stopp för all utveckling och testning av nya kärnvapen, att ytterligare spridning förhindras samt att kärnvapenmakterna snarast påbörjar en avveckling av sina kärnvapenarsenaler.